

ՔԱՏԱՆՈՒՄ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ
 Պոչկարիոյ համար
 Տարեկան 12 ծր.
 Վեցամսեայ 6 »
 Արսասահմանի համար
 Տարեկան 15 »
 Վեցամսեայ 8 »
 Ամերիկայի համար
 Տարեկան 3 ծր.
 Վեցամսեայ 1.50 »
ԿԱՆԻՅԻԿ ՎՃԱՐՆԵԼԻ
 Ծանուցման տողը առաջին
 երեսին համար 40 սանթիմ
 է. իսկ վերջին երեսին համար
 20 սանթիմ է. երեսին
 աւելի անգամներու համար
 20 Օլո գնդը կը լինի:

Նամակ և գրամ զրկել
 գրութեան հասցեի
 —
 на вѣстникъ
 «Шаржумъ»
 Варна
 Redaction du journal
 «Charjoum»
 Varna (Bulgarie)
 Կոմպիւտիս և շնն տրուի
 Արսասահմանի ձեռքի
 (20 ՍԱՆԹԻՄ)
 Պոչկարիոյ համար ձեռքի
 (15 ՍԱՆԹԻՄ)

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ
 ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻ ՉՈՐԵՔՇԱՔԹԻ ԵՒ ՇՈՒԲՈՒ ՕՐԵՐԸ

Արդէն «Շարժում»-ի երրորդ տարեշրջանը լրացաւ, ու տակաւին արտասահմանի մաս մը բաժանորդներ իրենց բաժնեգիները չեն ըկած, մանաւանդ ամերիկացի բաժանորդները: Ամբողջ տարի մը ապագիկ թերթ զրկելէ ետք, երբ դեռ կը խնայենք, արդէն կը կարծենք թէ պէտք է չաժէն աւելի ազնուութեամբ վարուած կըլլանք մեր բաժանորդներուն հետ, և կը փափագինք որ, բաժանորդներն ալ շարժար չի գործածեն զայն:

Խմբագրութիւն

է. որովհետեւ մեր գաղափարական և բարենորոգիչ համարված տարրը բոլորովին անընդունակ է իր բարենորոգչական ձգտումները ամենաչնչին մասը անգամ կեանքի մէջ իրականացնել, նա գրեթէ նոյն չափով ստրուկ է իր միջավայրում տիրապետող մոլութիւններին և կեղծիքներին, որչափ մի սոսկ, պարզ գոհնիկ անգամ. չէ կարողանում գլուխը բարձր բռնած նոյնիսկ իր անհատական կեանքի մէջ, հաւատարիմ մնալ իր դաւանած սկզբունքներին և նրանց եռանդոտ պաշտպանը լինել:

Օրինակ մենք ունենք մեր դպրոցների հին և ներկայ վիճակը քննադատող բարենորոգիչ, քարոզիչ տեսուչներ, բայց գրեթէ չունենք այնպիսիները, որոնք իրենց ձեռքբերում գտնուած գպրոցները արմատականապէս բարենորոգելու համար հաստատու գրական կաւու մղէին: Այդ բուն կաւու որոշապէս չէ մղվում, որովհետեւ քարոզիչ տեսուչները մեծ մասի համար գաղափարից շատ բարձր տեղ է բռնում հացի խնդիրը նրանց սրտի հեռաւոր անկիւններում:

Մենք ունենք հայ մամուլի անկեալ վիճակը բարձրացնելու

ձգտողներ, խօսքով ու գրչով սակայն սրանք քննադատում են միայն իրենց խօսելու եւ ինքնաշահանութիւն տալու համար. դրանք ոչ մի դրական քայլ ունեն մամուլը բարձրացնելու համար. քաջութիւն չունեն որոշ գիրք բռնել գէպի մամուլը արատաւորողները, այդ կարող է իրենց պէս պէս շահերին վնասել. կամ թէ թուլամորթ մարդիկ են, հասարակական և ընկերական կեանքի անընդունակ ողորմելիներ, անորոշ, անգոյն, տատանվող ու մտավախ արարածներ:

Մեր հասարակութեան նեղ շրջանակներում իսկ կան խելացի, ազնիւ, բարոյական որոշ և հաստատ սկզբունքներով անգամներ, որոնք շատ լաւ ճանաչում են իրենց շրջապատողների բարոյական բոլոր թերութիւնները. առանձին եղած միջոցին քննադատում, պախարակում են բարոյական ոչ մի արժանիք ունեցողներին, արհամարում են, բայց քաջութիւնը չունեն այդ արհամարանքը ուժեղ, որոշ և ազդու կերպով արտայայտելու, որպէս զի հասարակութեան վատ անդամը իր արժանիքը հասկնայ, իր շփոթ ճանաչի: Եւ ահա այս

բարոյական սկզբունքների անորոշութեան մէջ, մեզնում մարդ գժուարանում է որոշել բարոյականն ու անբարոյականը և ստիպված է լինում իրեն հետ ապահել ամէնքից, առանձնանալ. որովհետեւ միշտ կասկածում է թէ այն ինչ փայլուն գէպի, կեղծ համեստութեան քողի տակ թաքնված են մի մի հրէշներ: Բարոյական սկզբունքներով հայ տաքրը թուլամորթ և անընդունակ լինելով կենսատու, թարմացնող և հոտածը, մղլտածը, զատող մի զովաշունչ հոտանք ստեղծել մեր հասարակութեան բոլոր խաւերի մէջ, չէ կարողանում մեր հասարակութեան բարոյական մակարդակը բարձրացնել. այդ պատճառով էլ կեղծիքը տիրապետող է հասնողիսանում, գաղափարականը, մաքուրը մոռացվում, ոտնատակ է լինում թէ ընկերական և թէ անհատական կեանքի մէջ: Ու այդ քաօսի մէջ մեր կեանքը քննադատել յանդիմանում են նոյնիսկ յայտնի դաւաճանները, ապուշները և շարլատանները. ամբողջ էութեամբ անբարոյականացած հրէշներ, որոնց համար ոչ մի սրբութիւն գոյութիւն ունի, սիրտ են առնում քննադատելու գըպ-

ԿԵՂԾԻՔԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

Վերջին տարիներում, նոյնիսկ մեր միջից, հայութիւնը քննադատողներ, խօսքով ու գրչով, այնքան շատ են եղել, որ կարելի էր հաւատալ թէ մենք շատ թերութիւններից արդէն ազատված պէտք է լինենք:

Դժբախտաւոր իրողութիւնը բոլորովին այդպէս չէ: Ինչո՞ւ: Պատասխանը շատ պարզ

ԲԱՆՍՈՒՐԱԿԱՆ

ԻՎ. ՎԱՂՈՎ
ИДЕЛИ? (ԿՈՒԳԱՅ)

(Շար. նախ քիւն և վեր)

Պատերազմը վերջացած, հաշտութիւն եղած էր

Մենք ան տօները մօտեցան և զինուորները սկսան արձակուրդի գալ: Վէթերէն ալ մի քանիներ վերադարձան: Միայն իթօյանը չկար. ոչ միայն ինքը, այլ լուր ալ չկար: Տրտմեցաւ պատու ծէնան. տխուր էր, լաւ մտածումները չէին անցներ մտքէն: Օրերը կանցնէին. նա սկնապիչ դրան գործուելուն կը սպաւէր: Բանկէլը եկած էր, Տիւնքօյի էթերէն ալ եկաւ: Սթանէր եղբայր-

ներն ալ վերադարձած էին: Ինքզինքը կերթար, ասոր-անոր կը հարցնէր, բայց բան մը չէին գիտեր:

Ժամանակ մը Սթօյանը տեսերէն, բայց յետոյ կորուսեցին:

Ինքզինքը սիրտին մէջ կասկածներ սկսած էին ծնիլ: Խելակորոյս եւ ուշաթափ միայն իր Սթօյանին վրայ կը մտածէր:

— Մայրիկ, մօրեղբայր Տիմիթրը եկեր է, դունքն լեղապատառ ներս վազելով գոչեց իր Գինա աղջիկը:

Կրկին մայրը ելաւ Տիմիթրի մօտ երթալու:

— Բարի ես եկեր, Տիմիթրի. բայց Սթօյանս ո՞ւր մնաց, Տիմիթրին ալ բան մը չէր գիտեր...

— Շատ կարելի է որ ՚իտին ուղարկած են, — յարեց Տիմիթրը, անիկա մայրը կը սիրէ գուցէ ուրիշ ճամբայէ, ուրիշ տեղէ մը գալ, մոռաց շուարած գիւնուորը:

— Տէ՛ր Ստուած, ո՞ւր մնացած կըլլայ տղաս, հառաչեց դժբաղդ կինը:

Դուրս ելաւ և ուղղակի Սթօյանքային տունը գնաց: Դեռ դրան մտ էր ոտ սիրաը սկսաւ տրոփել: Թերեւս Սթօյանքան հիմա իրեն պիտի ըսեր թէ Սթօյանէն լուր ունի և մոռունդին պիտի գայ. բայց Սթօյանքան ալ բարի լուր մը չունէր տալու: Ան ալ տխուր ու տրտում էր: Մշտահոս արցունքէն իր գեղեցիկ աչքերը կարմրած էին. սիրտանջ գեղեցիկունին իր սիրականը կոտի դաշտը զրկելէն ի վեր, շուարածի պէս էր:

Ամբողջ գիւղը յուզման ու շարժումի մէջ էր: Գիւղացիք պատերազմի դաշտէն վերադարձող առջին գունաւոր կը գիմաւորէին, փողոցին մէջտեղը, պատու ծէնախ տան առջեւ. դէմ գէմի երկու գերան կանգնեցին ու վերի ծայրերը կամարածեւ կր փայտով մը կապեցին: Անտատէն

բերուած կանանց հոտաւէտ ճիւղերով թէ՛ գերանները եւ թէ՛ կամարը պատեցին, և թ. Բաղարձըգէն յատկապէս բերուած մեծ գիրերով վերաառուցելու մը անոր ճակատը փակցուցին: «Բարի եկաք քաջեր, հայրենիքը գրկարաց կընդունի ձեզ», Յետոյ բոլորը զարգարեցին ազգային եռուզոյն դրօշներով:

Յաղթական կամարը պատրաստ էր: Խրոխտ ուղեւորական քայլերը թընդացուց սիրտերը:

Յաղթող զինուորները եկան ու անցան:

Յնձուժը ու խնդու թիւնը աննկարագրելի էր...

«Գուցէ յետոյ կուգայ, գուցէ խթման գիշերը կուգէ հասնիլ. ինչո՞ւ մոռունդը օտար տեղ պիտի ասնէ, Պիտի գայ. ինք գիտէ որ հոս այնչափ հողի ճմլուած սիրտերով իրեն կը սպասեն»:

Այսպէս կը խորհրդածէր խեղճ մայրը:

րոց : ընտանիք , յեղափոխութիւն և ամեն ինչ բարոյախօսները գիմակի տակ ծածկված :

ՎԱՐԳՕ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ . 2 Յունուար .

Այս անգամ թղթակցութեան ուշանալուն պատճառը ուրիշ բան չէր . բայց եթէ արիւղ խոզութիւնները որոնք հայերը ահ ու սարսափի մէջ ձգած էին :

Նոր տարի է . կաղանդ էր եկած , բայց ո՞վ զգաց : Ամէնքս ալ 1895 Հոկտեմբեր 20ի օրը կը յիշէինք : Այդ օրէն բնաւ սարսափութիւն չունէր . պահեստի զինուորները , ժանտախմբերը , թաղուր թաղուր անդադար կը չըլէին իրազեկ . խելագարի պէս հրճուելով . «կեանքը ջարդելու» ելած էին :

Շարժվել մը ի վեր արդէն ջարդի հոտ կը բուրելը քաղաքին մէջ : Ամէնքս ալ յուսահատած մեր կեանքին ապահով թաքստոց մը կը փրձանէինք . ոմանք զէնքի դիմած , ուրիշներ իրենց գերեզմանը պատրաստելով զբաղած էին :

Ո՞ր հայը կրնար գլուխը դռնէ կամ պատուհանէ մը դուրս հանել համարձակիլ : Իսկոյն բանը բուսած էր . ծեծ , հայտնաք ու բանա : Թէ ինչո՞ւ , որովհետեւ անիկա կեանքը է , Սուլթանի գահին հետ խաղացող , իսլամներու հանգստութիւնը վրդովող :

Այսօր , եկեղեցւոյն բակը հարկւրաւոր հայեր հաւաքուած են . հոն եկեր ժողովուրդն են , իրենց կեանքին ապահովութիւնը խնդրելու համար , մասկոյտ եղեկիլի վարդապետէն : Հաստափոր վարդապետը , վարդի պէս կատողած , այժի մօրուքը շոյելով , առաջնորդաբանի չորս պատերուն մէջ կը շրջէր ըսելով՝ «ժողովուրդ . մի վախնաք , աղօթեցէք բարձրալեակին եւ նա մեզ իր կապոյտ վրանին տակ կառնէ» : Երիտասարդ մը ձայն բարձրացուց : կշտամբեց թուրամորթ վարդապետը եւ ժողովուրդը հրաւիրեց յոյսը միմիայն բազուկին վրայ դրած՝ գործելու : Անցաւ առաջ եւ երիտա-

սարդներն ալ իր ետեւէն սկսան գալ :

Գրգռուած երիտասարդութիւնը ուղղակի դիմեց Անգլիական հիւպատոսարան , պահանջելով որ քաղաքը հանդարտեցնէ , կամ իրենց զէնք հայթայթէ . եւ կամ պատասխարան մը թշնամիներէն ապահովուելու համար : Հիւպատոսը երիտասարդութեան խանդավառութիւնը տեսնելով՝ ոստիկանի մը հետ վազեց կեղծոնական ոստիկանատուն եւ պոռալով կանչելով կը ցուցնէր շրջուն զինուորները . «եթէ քաղաքին մէջ անդորրութիւն եւ ապահովութիւն կայ , ինչո՞ւ են այս շրջիկները» կը հարցնէր թուրք ոստիկանապետին : Հիւպատոսը կրակ կարած դուրս ելաւ անկէ , ու շիտակ հեռագրատան ճամբան ձեռք առաւ :

Բայց հազիւ քանի մը քայլ բրած էր , երբ քօմիսէր էֆէնտին սկսաւ ետեւէն պոռալ . «մօսիէ՛՛ , մօսիէ՛՛ , կալստնէ՛՛» : Հիւպատոսը ետ դարձաւ եւ քառորդէ աւելի ոստիկանապետին հետ խօսակցելու ետքը , գոհ զէմքով դուրս ելաւ :

Մենք հանդարտեցանք , բայց ոչ բոլորովին : 1895 հոկտեմբեր 20ին ալ այդ խաղը խաղացին մեզի : Ուստի կազմուեալ պատրաստ կը սպասէինք թըշնամիին գալուն : Բայց այս անգամ իրաւացնէ ո եւ է զէպք տեղի չունեցաւ :

Սակայն ի՞նչ անուն տամ սալամուկ եղեկիլիին , որ ժողովուրդէն աւելի դող ելած էր , խեղճին աղբը փորին մէջ չորցաւ . . վայ խայտառակ :

Աւելորդ է ըսել որ , թէեւ ո եւ է զէպք չի պատահեցաւ , բայց բոլոր թուրքերուն եւ ջալալներուն բերնին մէջ կը լսուէր «կեանքուրար , տուլա խիւնիդ քօնուլա , եօքսա հարընըդ պիտան պիթիլեճէք իտիք» : Նաեւ բանաբը սկսան լեցուիլ հայերով , այն պատրուակաւ թէ հիւպատոսարանը զէնքի տակ առած են : Բանտ կը նետուին նաեւ շատ մը հայեր , որոնք տուրք չէին կրցած վճարել : Ի՞նչ պիտի ըլլայ իրենց վիճակը . ոչ ոք չի գիտեր :

Դէպք մըն ալ պատմեմ եւ նամակս վերջացնեմ : 1900 դեկտեմբեր 30ին , Մարկոս անուն հայ տղայ մը «Պրանք Օղլու» աղբիւրէն ջուր կրելու կերթալ : Աղբիւրին մօտ շատ բազմութիւն կայ եղեր : Հայ տղան իր կարգը կը սպասէր , երբ կարգը ի-

րեն կուգայ , թուրք լակոտ մը կը տնկուի եւ կը պոռայ . «կեանքուր , նօպաա պանըմ արը» : Հլու տղան ետ կը քաշուի , եւ թուրք լակոտը կը սկսի իր կուժը մէկ կողմէն լեցնել , մէկ կողմէն պարպել : Մուրը կը կուխէ , տղուն համբերութիւնը կը հատնի ու կըսէ , «փաշա , նիչիւն պէօյլէ իտիյօրըն» : Խեղճը գիտ բերնէն չաւարտած , թուրք լակոտը անակնկալ կերպով կուժը վերցուց եւ հայու գլխուն իջեցուց ու զայն գետին փռեց :

Անցեալ նամակովս հաղորդած էի Գնիաթ գիւղացի հայու մը ձեռքակալութիւնը , որ բակարոյժ մը սպաննած էր : Անգլիական հիւպատոսին միջնորդութեամբ ազատուեցաւ տղան , երկու ամիս բանտ պոռկելէ ետքը , որովհետեւ սպաննելէն ետքը «չէ փախած եղեր» : Զարմանալի օրէնք , սպաննող եւ չի փախչողը միայն բանա կը տրուի , հապա փախչողը :

Ամերիկայէն եկած նամակները նամակատան մէջ կը բացուին , կը քըննուին եւ յետոյ կը յանձնուին : Կը զգուշացնենք ժողովուրդը , թող կարճ նամակներ գրեն , եւ , եթէ կարելի է , բաց քարթներ միայն :

ՎՌԱՄՇԱՊՈՒՆ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍԱՆՆԵՐ 4(

ՌՈՒՍԱՍԱՆՆԵՐ ՏԱՃԿԱՀԱՅ

Գ Ա Ղ Թ Ա Կ Ա Ն Ն Ե Ր Ը

Կուրանի շրջանի մէջ , (Եկատերինտար ևն) ուր հայերն ու յոյները կը վարձէին գիւղական զաւախ համալրներու աւելորդ հողերը , (Միշտ հասկացէք անտառներ) անցեալ տարուանէ ի վեր արգիլուեցաւ այլեւս օտարահպատակներու վարձու տալ հող . բլանթաթօրները ստիպուեցան Ռուսահպատակ մարդիկ գտնել և անոնց անունով գործ բռնել . մի քանի հայ գաղթականներ գնացին Տաղիստան (Պետրովսկիի մօտ) և գնեցին հողեր տէսեանտիւնը 50 ռուպլիով , երե-

սուէր . ալ ոչինչ կը տեսնուէր : Քիչանս ու Բատուլչօն գազաթը բարձրացան , հոն քամին աւելի ուժգին սկսաւ խոցոտել իրենց մարմինը :

Երկու զինուորներ դարձադարձիկ (забой) արահետէ մը դուրս եկան , լողորովին ձիւնով թաթախուած : Ան չէր :

— Պրէ՛ , վերէն զինուոր կուգա՞յ , հարցուց Քիչանս անոնց :

— Չեմ գիտեր , աղջիկ , զո՞վ կը սպասէք :

— Եղբայրս , պատասխանեց Բատուլչօն :

Յողնած ճամբորդները հեռացան . Քիչանս գարձեալ հեռուները կը նայէր : Սաստիկ ցուրտէն երկուքնին ալ կը սարսաղային . Բատուլչօն ակոսաները իրար կը զարնէր : Պէտք էր սպասել , եղբայրնին պիտի գար :

Կարելի է մայրերնին յանդիմանէ , եւ կամ լայ , եթէ միասին չի վերադառնան :

Էի լեզգիներն ու չէչենները չէզոքացնելու համար տաճկահպատակ հայերուն գեռ արգիլուած չէ հողեր գնել այն կողմերը :

Ասլէրի շրջանը 2—3 տարւայ մէջ զարգացաւ , այն տեղի գաղթականներու մի քանիներն պատրաստած փայտեայ տաշտերը մինչեւ Եգիպտոս կարտահանուին :

Սօջիի գիւղացիները գլխաւորապէս կը բնակին Կովկասի նախկին փոխարքայ մեծ իշխան Միխայիլի սեփականութեան վրայ . սկիզբները գաղթականներուն առաջարկուած էր ետկար պայմանաժամ կնքել և օտրուէ տարի ստանալ մաս մը հող նուէր , բայց մեր խելացի եղբայրները չեն համաձայնած , չե՞ գիտեր ի՞նչ երուակայական վսխերով . իսկ այժմ իւրաքանչիւր տան տարեկան վճարը 20 ռուպլիէն 40 ի բարձրացած է և վեց տարիէն ալ աւելի ժամանակով պայմանաթուով չեն նորոգել . գիւղացիները որքա՞ն կը ցանկային տարեկան 50 ռուպլի տալ և 20 տարւայ պայմանաժամ ձեռք բերել , բայց անցա՞ն այն օրերը , իրենք մուրթ անտառները արտեր շինեցին , այժմ աժան կերպով գլուխ կելնեն մրգաստաններ ու վիլլաններ : Արեւուծի գիւղացիները արդէն կը սլալուին . հողատէրը այլեւս վարձու տալու չէ :

Թէպէտուի շրջակայ հայկական գիւղերը շատ հեռու են ծովեզերքէ . ստոնց մէջ մաս մը հողատէր կան , տեսնանք պիտի կրնա՞ն կալուածաթիթեք ձեռք բերել :

Թէօդոսիա և Ղրիի միւս տեղերը հողերը սաստիկ թանկացած են . Այվաղովսիի Սուպաչի կոչուած տեղը բնալող գաղթականները տէսիադիլին տարեկան 100 ռուպլի վարձ կը վճարեն : Գաղթականներու գլխաւոր պարագմունքը ծխախոտագործու-

Աստուծն պատու Ցէնան կանուիկէք եկեղեցի գնաց : Սթօյանի զրկած լէվը մանրեց , ու մոմ առնելով խոբանին ըտըք սուրբերուն առջեւ մէյմէկ հատ փակցուց եւ առն զարձաւ խաղաղ զէմքով :

— Ինչ որ ալ ըլլայ , այսօր հոս է վաղը Դ՛նուեց է . . . կը մոմոար , Սուրբ Աստուածամե՛ր , զրկէ տղաս , հրեշտակս . . . Յիսուս Բրիստո՛ս , ուրախացուր զիս . . . փորրիկ Քիչանս հեւալով իմաց տուաւ թէ ուրիշ գիւղացիներ ալ վերադարձած են :

Պատու Ցէնան խոժոռեցաւ :

— Չարերը տանին քեզի , ա՛յ աղջիկ , հերթք է լուրեր բերելդ , գնա՛ , եղբայրդ զիմաւարէ . ինչպէս որ ուրիշները կընեն կոր , բարկութեամբ մոռնեց կիներ :

— Մայրիկ , քրոջս հետ ես ալ կուգեմ երթալ , գոչեց եղբայրը :

Երկու մանուկները տունէն դուրս ելլելով՝ թռան զէպի վեր այդ ձիւնապատ փողոցներէն ու հասան մեծ ճամբան , դաշտը :

Քիչան սկսաւ ցուրտ ցուրտ փչել լեռներէն , սարերու գագաթները , ձորերն ու հովիտներն ամբողջովին ձիւնով ձերմկցած էին : Երկիրը խորչումած էր : Սեւ արծիւներ ու ագռաւներ ճամբուն վերեւէն կը թռչտէին ծառերու մերկ կատարներու վրայ կը թառէին : Մերթ ընդ մերթ ինքիմանի կիրճը բարձրացող խճուղիին վրայ կը լեցուէին խուռներամ դիմաւորողներ . աղջիկներ , երեխաներ ու պառաւներ . . . զինուորները կը վերադառնային , ոմանք առանձին ոմանք խմորովին :

Քիչան ու Բատուլչուն անցան առջի խումբը , անցան երկրորդը , երրորդը ու կերթային աւելի հեռուն : Կուզէին իրենք , առաջինը Սթօյանը տեսնել ու դիմաւորել , իսկոյն պիտի ճանչնային զէնքը :

Ձիւնել սկսած էր եւ իրենց աչքերուն կը ցուցէր :

Ճանապարհը գարիվեր կերկարէր եւ բարձրաւանդակին ետեւը կը կոր-

Բաց կառք մը տեսնուեցաւ , մէջը երկու մարդիկ , տաք մուշտակներով ու կնգուղներով (քուլուլէթա , պաշլըք) փաթաթուած : Կռօքը մօտենալուն պէս , Քիչանս վազելով ձիերու առաջը կտրեց :

— Պարոն , վերէն զինուոր կուգա՞յ :

— Չեմ գիտեր տասրակս , պատասխանեց ճամբորդներէն մին իր փաթաթած գլուխը վեր վերցնելով ու հիացմամբ դիտեց ցուրտէն ու փոքէն կարմրեցած կապուտեցած աղջիկը :

Եւ կառքը դարիվօր սլացաւ : Երկու մանուկները տեղերնին քարացած մնացին , ժամերը կը սահէին , եւ լեռնային քամին աւելի զօրացած , կը սկսէր փափուկ երեսներնին խածնել ու աղբաթիկ հազուստներնին տարողնել : Ձիւնը գունտ գունտ կը թռչէր . բայց անոնք դեռ չէին փախչել : Աչքերնին միշտ յատած դարձադարձիկ ճամբուն , կենդանի ա-

թիւնն է : Կուրանի շրջանի բլան-
թաթօրները ամենամեծ քանա-
կութեամբ ծխախոտ մշակողներն
են—2 տեսեադիւնէն սկսեալ մին-
չեւ 50 տեսեադիւն . մէկ տեսեա-
դիւնի համար ծախք կերթայ
մինչեւ վաճառականին յանձնելը
5—200 ռուպլի . ուստի երկրա-
գործները 800էն , 20,000 ռուպ-
լի ամեն տարի բազմիկ կը յանձ-
նեն . այդ պատճառաւ հազուա-
գիւտ չեն այնպիսի դէպքեր ու
15—20 հազար կարողութիւն ու-
նեցողներ օր հացի կարօտ մնա-
ցեր են : Միջին հաշուով մէկ
տեսեադիւնէն 60 փութ ծխախոտ
կառնուի . ուրեմն ծխախոտի փու-
թը մշակողին կարծէնայ 5—6
ռուպլի : Եթէ ծխախոտը լա-
պատրաստուած է փութը 8—10
ռուպլի կը ծախուի և բաւական
կլորիկ շահ մը կը ձգէ բլանթա-
թօրին :

Բլանթաթօրները գրեթէ չեն
աշխատիր . կը վարձեն բազմա-
թիւ ռուս բանուորուհիներ , ու-
րոնք օրական 30 կօպէկէն մին-
չեւ 1 1/2 ռուպլի կատանան , նաած
իրենց կատարած աշխատանքին .
ուտելիքնին բլանթաթօրին լրայ
է : Բլանթացիները ռուս գիւ-
ղերու համար եկամտի մե աղ-
բիւրներ են . բացի այն որ հո-
ղերէն վարձ կատանան . այլ և
ընտանիքի աւելորդ ձեռքերը
մշտական աշխատանք տնելով
կը կարողանան իրենց կարիք-
ներուն լիովին գոհացմ տալ .
քանի բլանթաթօրներ եկած
են այդ կողմերու ռուսը սովի
բռնուած չեն : Բանուորները
կը կառավարեն տարեկն 100—
300 ռուպլի վարձուահայ կա-
ռավարիչներ . գաղթկան թէ
տեղացի երիտասարդք են և
աքլորի դերին մէջ ացած և
ուժասպառ :

Բլանթաթօրները դժանրա-
պէս անհաշիւ մարդիկ են , փող
ունեցած ատեննին կգան Եկա-

տերինտար , օրերով կուտեն կը
խմեն . այդ պատճառով միշտ
կարօտ կը մնան գնող վաճառա-
կաններու օգնութեան և կը
գառնան անոնց սարուկը : Բնա-
կարանները ռուսական ոճով շի-
նուած են և տաքուկ են , շատ
հիւրասէր են և սնունդնին կա-
նոնաւոր . բլանթաթօրները ձեռ-
ներէց և գործունեայ մարդիկ
են . առանց գրամագլխի անա-
գին գործ կը բռնեն . զարմանա-
լի դրութեամբ 5—6 ասորին ան-
գամ մը բլանթացիները կը փո-
խադրեն 40—50 վերստ հետու
տեղեր . այդ կողմէ ամերիկացի-
ներու տպաւորութիւն կը թողուն
գիտողին վրայ : Ակամայ յար-
գանք կզգայ մարդ . դէպի հայ
ցեղի կուտուրականութիւնը ,
ոնանելով Անատուլէն քաղցած
իհճակի մը մէջ եկած այս անու-
ում , տգէտ բէշպէրները բլան-
թաթօրի դերին մէջ :

Հողը ռուսներունն է . ցանող-
ները , տնկողները , քաղողները ,
տեսակը որոշողները , ծխախոտը
քաղաք փոխադրողները , բոլորն
ալ ռուսներ են : Հայ բլանթա-
թօրի միակ աշխատութիւնը գործի
ճարպիկ ղեկավարութիւնն է :

(Շարունակելի)

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԱԳԻՐԸ

Ընկերվարականներու բարձր
կօմիտէն բուռն կերպով բողո-
քած է պետութեանց , Չինաս-
տանի գործերու ընթացքին դէմ .
Բողոքագրէն կը քաղենք հե-
տեւեալ մտայրը :

« Լահէի միջազգային դեսպա-
նատրոնորդին մէջ տրուած որո-
շումները հոս պարուք կը գնեն
բոլոր ստորագրող պետութեանց
վրայ « չի կողոպտել նոյն իսկ
յարձակմամբ աննուած քաղաք .

մը , մարդկութեամբ վարուիլ
պատեաբազմական գերիներու
հետ , չը վերադարձի թշնամին որ
անձամբ անձնատուր կը լրայ ,
պաշտպանուելու միջոց չունենա-
լով կամ զենքերը յանձնելով .
չի յարձակիլ կամ չի ոմբակոծել
անպաշտպան քաղաքները , գիւ-
ղերը , բնակութիւնները կամ շէն-
քերը » և այլն :

« Պրանսա , Գերմանիա , Ռու-
սիա , Անգլիա , Աւստրիա , Մի-
ացեալ Նահանգները և Ճարոն
այս որոշումները ստորագրող պե-
տութիւնները են : Ի՞նչպէս կը
յարգեն իրենց որոշումները :

« Բոլոր անպաշտպան քաղաք-
ները շարաթներով և ամիսներով
թալլուեցան , գերիները հրա-
ցանի բռնուեցան , սուխներով
ծակծակուեցան կամ թողաւմահ ե-
ղան իրերով : Միսիօնարներ ու
սպաներ քանի մը օրուան մէջ
հարստութիւններ դիւղեցին . եւ
ոչ իսկ մանուկներու խնայցիկն ,
կիները բռնաբարուեցան ու խեղ-
դամահ եղան : Արգ՝ ընկերվա-
րական կուսակցութեան կիշնայ
ըսել թէ՛ այս կարելի պէտք չէ
շարունակուի , իրեն կիշնայ դէմ
կենալ ելեւմտագետներու ապուշ
ծրագիրներուն , կրօնաւորներու
առիւնառուշտ մարդորութեանց ,
զինուորական քաթային անաս-
նական գիտնովութեան : Դեսպա-
նատուները երկար ամիսներէ
ի վեր ապահով են ու երկար ա-
միսներէ ի վեր Չինաստան խա-
ղաղութիւն կը պահանջէ : Մի-
ացեալ Նահանգները , Ճարոն ,
Ռուսիա և Աւստրիա կը քաջեն
իրենց զօրքերը կամ պատրաստ
են քաջելու :

Ի՞նչ պատճառաւ Պրանսա ,
Անգլիա ու Գերմանիա գեռ ի-
րենցը կը պահեն :

—) —

փչէր : Միայն հետացող ձիւտներու
խուճըր զեռ կը նշմարուէր . քամին
երիխաներու ականջին զինուորներու
ոսղմական զուարթչերը կը բերէր :
Ան ատեն Գիշնայ ու Ռատուլչօն դէպի
գիւղ շտկեցին քայլերնին :

Գիշերը մօտեցած էր , ու ամայի
դաշտին մէջ առանձին , սառած ձեռ-
քերնին ծոցերնին դրած , կամաց
կամաց կը քալէին ու կը հեծկտային .
արցունքը բերեղի նման այդ ան-
մեղ արարածներու այտերու վրայ սա-
ռած՝ երկնից դէմ ողբ մըն էր կար-
ծես . . . եղկեղիները իրենց այդ զրու-
թեանը մէջ , զօրազգ մայրերնին կը
մտածէին որ գրան առջեւ իրենց կը
սպասէր . . .

Երեք ձիով լծուած նոր կառք մը
յանկարծ ետեւուն որոտաց :

— Պարոն , գեռ զինուոր պիտի
գա՞յ :

Իաց կառքը նետի պէս անցաւ քո-
վերունն , եւ ալ չերեւցաւ այդ սեւ
խաւարին մէջ :

ԵՆՈՒՄՍԵՆԱՅ ՀՆՇՈՒՆԿԵՐՈՒ
ԱՂԲԱՏԱԽՆԱՄ ՄԱՍՆԱԽՈՒՄԻՆ
Փ. ՊՈՒՍՈՅ
1900 Նոյ. 1 հն միւնչի 1901 Փետր. 4

ՄՈՒՏԻ	Լեյ Սճ.
Նախորդ հաշիւէն պատրաստ	2.87 1/2
Շարաթական գանձանակէն	229.40
Ծննդեան առթիւ 98 անձերէ հաւաքուած	299.—
Ծննդեան առթիւ Եկեղեցւոյ մէջ շրջագայուած պահակէն	10.60
Եկեղեցւոյ բակի գանձանա- կէն	3.25
Աղջայինէ մը նուէր	3.20
Հարսանիքի առթիւ Տ. Լեւոն Աշեանէ՛ 22.90 եւ Տ. Տօք. ն. Տաղաւարեան՝ 20	42.90
Տ. Թոգաթլեանէ նուէր	3.05
Հարուր լէվի համար նիքէլի տարբերութիւն	— .50
	<hr/> 594.77 1/2

ԵԼՎ	Լեյ Սճ.
Շարաթական նպաստ	128.17 1/2
Ծննդեան առթիւ 42 անձե- րու նպաստ	109.—
Աղք. անտուկին Սարաճեան եղբարց ունեցած պարտքը վճարուած	90.—
Գ. Ֆինճանճեանի՛ 5 լէվ եւ Ս. Բէշլեանի՛ 2.50 լէվ իրը դրամապլուխ	7.50
Գեղօրէից համար Տ. Թոգաթ- լեանի՛ վճարուած	10.65
Գանձանակը պտտցնողին տա- սանորդը՝ 42 լէվ եւ Վէկ Կօշիկ նուէր՝ 12 լէվ	54.—
Աղքատ աղջայինի մը կօշիկ՝ 3 լէվ եւ հիւանդի մը փո- խադրութեան ծախք՝ 1 լէվ	4.—
Երկու աղքատ ննջեցեալնե- րու ծախք՝ 2.40 լէվ , հի- ւանդի մըն ալ նպաստ 5 լէվ	7.40
Աղքատ կնոջ մը եւ իր զաւ- կին ճամբու ծախք	20.—
Գրօմաթուղթի՛ 30 սանթիմ , փայտանոցին կղպանք՝ 50 սանթիմ եւ կնքամտի՛ 15 սանթիմ	— .95
Գանձապետին քով պատրաստ	165.—
	<hr/> 594.77 1/2

Հաշուեկիշիւն մէջ նշանակուած
նուիրատուներէն գատ , աւելորդ չենք
սեպեր հոս յիշել Ալինախ եղբայր-
ները՝ որոնք 16 1/2 մէթրօ փայտ

Չինաբեր , ցրտաշունչ քամին ալ
աւելի մոլեգնութեամբ կը ֆշար ,
կարծես երեխաներուն կուզէր պա-
տասխանել : Գամին արեւմուտքէն
կուգար , կուռի դաշտէն , ուր Բիբօթի
գալար այգիներու մէջ , հիմակ Սթօ-
յանի գերեզմանն ալ պիտի ծած-
կէր :

Թարգմ. Պ. Ս.

Սօֆիա

—) —

բարածի մը երեւնալուը սպասէին .
Իսկոյն Գիշնայ սիրաբուռնք ելաւ ,
ձիւտը գունտ մը նշմայ որ փրկաւ
լով կը մօտենար : Այսի զինուոր-
ներ . շատ հաւանան է որ եղ-
բայրնին հոն ըլլայ Երկուքն ալ
սպասեցին ակնդէտ :

Ձիւտները իրենովէն անագին
շտապամբ ու ազմի առփիւններով
սուրացին ու անցան :

Գիշնա ձեռքով շաբ մը ըրաւ
երկու սպաներուն , որոնք ետեւէն
կը քալէին :

— Գարթիթան , ելրոս կուգա՞յ ,
հարցուց յորդահոս լուսըր աչքե-
րուն :

Սպաները կեցան զարմացմամբ
նայեցան :

— Ո՞վ է եղբայր ըսաւ մէկը :

— Եղբայրս , Սին , մեր Սթօյան
եղբայրը , պոսաց յամբեր Ռատուլ-
չօն , զարմանալով այս համազգես-
տով մարդը ինքզինը եղբայրը չի
ճանչնար :

— Ո՞ր Սթօյանը , կրկնեց սպան .
— Վէթրէնցի Սթօյանը , համոզեչ
չեչտով մը պատասխանեց աղջիկը :

Սպան ընկերոջը հետ կամացուկ
բան մը խօսեցաւ եւ զարձեալ հար-
ցուց .

— Ձիւտը էր ձեր եղբայրը :

— Այո , պատասխանեց թշուառ
աղջիկը . հարցումը չի հասկնալով
լաւ մը :

— Մեր մօտը չի կայ , աղջիկ :

— Փութով գիւղ վերադարձէք , մի
կենաք , թէ ոչ՝ պիտի սառիք , ըսաւ
միւսը :

Սպաները ձիերը խթելով հեռացան
իրենց հեծելագունար հետապնդելու .
Գիշնայ կուլար , Ռատուլչօն ալ
սկսած էր հեծկտալ . զուրտէն ձեռ-
քերնին ու ոտքերնին քարացած ու
այտերնին կապուեցած էր : Մինչեւ
գիւղը ամբողջ ճամբան աչքերնուն
ամայի կերեւար : Գիւտաւորողներն ալ
քաշուած էին , որովհետեւ մութը կը
կոխէր , իսկ քամին աւելի սուր կը

բաժնած են քաղաքիս 22 կարող ըն- տանիքներու — երկուքը պուլկար — մասնախումբիս յանձնած մէկ ցու- ցակին համաձայն . ինչպէս նաեւ ու- րիշ բարեւոյր ազգային մը Ծ մէթրօ փայտ տուած է Աղքատախնամին , որ իր ունեցած փայտերուն հետ մաս առ մաս կը բաժնէ կարօտներու ամէն շարքի : Այս առթիւ մասնախումբիս իր անկեղծ շնորհակալութիւնները կը յայտնէ Ֆիլիպէի հայ հասարակու- թեան եւ նուիրատու ազգայիննե- րու :

Մնամք յարգանք
Ի գիմաց Աղք. Մասնախումբին
Ատենազպիր Ատենապետ
Ա. Տիւրիսիպուշեան Մ. Սասարճեան
Ֆիլիպէ . 14 Փետրուար

Ն Ա Մ Ա Կ Ա Տ Ո Ւ Փ

Վիէննայէն հայրենակից մը ե- րեք օրինակ «Ճարժում»ի բաժ- նեզին զրկած է , ինչպէս և առաջ : Նոյն պարունի հաշուով մենք կը շարունակենք մէյմէկ օրինակ «Ճարժում» զրկել Պարսկաստանի Հաւթուանի և Կիպրոսի Լարնաքայ քաղաքի հայոց ընթերցարաննե- րուն :

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Պօլսոյ ազգային հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը կը պատրաս- տուի նուագահանդէս մը տալ :

Մարաշի ազգային որբանոցի մէջ վայելուչ հանգէս մը կա- տարուեր է ի պատիւ որբանոցի հիմնադիր ժամարեան եղբարց :

— Նուպար փաշայի որդին Պօ- ղոս փաշա 150 լիրա նուիրեր է տեղւոյն կարօտելոց իր հօրը մահարձանին բացման առթիւ :

— Կաթողիկոսը պատուիրէր է ամուսնութեան հրաման տալ ամ- բող ընտանիքով Ռուսիա գտնուող գաղթականներու , 10 տարիէ ի վեր այս և այն քաղա- քի մէջ բնակող և տեղացիներու ու քահանաներուն ծանօթ գաղթականներու և վերջապէս այն գաղթական ամուսնոց , ո- յոնց մին կամ միւսը մեռած են Ռուսիոյ մէջ և տեղական քահա- նայի ձեռքով թաղուած :

Կաթողիկոսը որոշելով որ այ- սուհետեւ Հնդկաստանի ու Պարս- կաստանի առաջնորդները էջ- միածնէ չը նշանակուին այլ տեղ- ւոյն ազգայինները ընտրեն , հրամայած է ընտրողական ժո- ղով գումարեն , ընտրութիւն կատարեն և էջմիածնի տեղե- կադրեն :

— Պօլսոյ ազգային հիւանդա- նոցին մէջ գտնուած 120 աղջիկ սանուհիներու մէջ տարածուած է թոքախտը :

Հիւանդանոցի հոգաբարձու- թիւնը տեղեկագրին մէջ այդ ատի տարածման պատճառը կը համարէ տեղին նեղութիւնը :

— Ա. Մանթաշեան 3000 բուպլի արժէքով կալուած մը նուիրեր է Տիգրիսի Մայր եկեղեցւոյն :

— Կաթողիկոսը Ձատկէն յե- տոյ քանի մը եպիսկոպոսներ պիտի ձեռնադրէ վանքերը վա- նահայրութեան զրկելու համար :

— Ստացանք Որբախնամի նուի- րատուութեանց ցանկը որ յա- ջորդ թուով պիտի հրատարա- կենք :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ս

«Մէրվէթ»ի գլխաւոր խմբագրի- րը Թահիր պէյ , Երլազգի մէջ վէճի բռնուած է երկրագործա- կան նախարարին հետ իր տպա- գրած քանի մը յօդուածներուն համար . զորս հաւանած չէ նախա- րարը , Վէճը այնքան տաքցած է որ Թահիր Պէյ առճանակ հա- նելով սպառնացած է նախարա- րին , Այդ յանդգնութեան հա- մար Թահիր պիտի աքսորուի ե- ղեր . որովհետեւ Սուլթանի հրա- մանին հակառակ զինուած պա- լատ մտեր է : Սուլթանը նոյնիսկ սպաններուն արգիլած է զինուած պալատ մտնել , ասոնք առանց սուրի կը ներկայանան Սուլթա- նին :

— Պօլսոյ ոստիկանութիւնը ձերբակալեր է Բրիտանական նամակատան թղթատար և բռն- նութեամբ անոր ձեռքէն կորզեց մի քանի ծրարներ որոնք կը պարունակեն պատմական գոր- ծեր : Թղթատարը ազատ թողուե- ցաւ . Բրիտանական գեւապանը մի- ջոցներ ձեռք առաւ ծրարները վերստանալու համար :

— Կրթական պաշտօնատուէն ծանուցուեր է որոց որ անկէ մայրաքաղաքի և գաւառներու մէջ մասնաւոր ու քրիստոնե- այ վարժարաններուն ի նպաստ պարահանդէսի , թատերախաղե- րու և այլ ներկայացմանց հրա- ման չը տալ , առանց կանխա- վարժարանին հաշիւները տես- նելու և նպաստի կարօտութիւն ստուգելու :

— Մակեդոնիայի ամէն կող- մերը մեծաքանակ ձերբակալու- թիւններ տեղի կունենան . ՔԷԼ- խաւորաբար Սէլանիկի մէջ , Թուրք կառավարութիւնը 50,000 զինուոր կը զրկէ Մակեդոնիա , ապստամբութեան մը առաջքն առնելու համար :

— Պուլկարիոյ գործակատարը յայտարարած է որ Պուլկարիոյ և Թուրքիոյ միջեւ փոխադարձ վրս- տահութիւն կը տիրէ և երկուսն ալ կըզգան սահմանագծերը խը- տութեամբ հսկելու անհրաժեշ- տութիւնը :

ՊԱՐՍՎԱՍՏԱՆ

«Թամազ»ին Վիէննայէ հեռա- գրով մը կը հաղորդեն թէ՛ Ռու-

սիս այս միջոցիս մեծ գործա- ծութիւն ցոյց կուտայ Պարսկաս- տանի մէջ և պարսից ծոցին վրայ : Պարսկաստանի մէջ ու- սական վաճառականութիւնը մեծ յառաջգիժութիւնը ըրած է :

Աւստրօ-Հունգարական արտած- մանց ընկերութեան տեղեկա- գրին համեմատ . Պարսկաստանը հակառակ իր բնական անհուն աղբիւրներուն և իր բնակչինե- րու բարձր հմացականութեանը , ետ մնացած է , գլխաւորաբար այն պատճառով որ կրթութեան գործը բոլորովին գոյութիւն չու- նի , նաեւ օրինաւոր դրութիւն մը՝ անտեսական յառաջադիմու- թեան հիմը կազմելու համար :

Չ Ի Ն Ա Ս Տ Ա Ն

Նիւ-Շուանկէն կը հաղորդեն եւրոպական թերթի մը որ 10000 պօքսէրներ յարձակած են 3000 ուսներու վրայ , Քսի-Կինգի քովերը : Պօքսէր- ները զէնքեր խլած են Ռուսնե- րէն . 20 հոգի սպաննած և 30 հոգի վիրաւորած : Ռուսները նա- հանջեր են դէպի Մուկտէն :

— Բէքինէն կը հաղորդեն թէ քանի որ պետութիւնները Չի- նաստանի արգիլած են անձնա- պէս ո և է պետութեան մը հետ մասնաւոր համաձայնութեան մը գալ , շատ հաւանական է որ Լի- շուանկէն կրնայ խուսափել Ռուսիոյ պահանջած դաշնագիրը ստորագրելէ :

— Ճաբոնը նոյնպէս Չինաստա- նի յայտարարած է որ եթէ Ռու- սիոյ մասնաւոր առաւելութիւն- ներ տրուի , ինքը համարժէք առաւելութիւններու ստացու- մը պիտի պահանջէ :

— Ըստ «Ստանտարտ»ի կեմս Վալտերսէ Չինացիներու խոս- տումներուն չի հաւատար :

— Պերլինի թերթ մը կըսէ թէ՛ Անգլիա , Ճաբոնիա , և Գերմանիա միասին չեն բողոքած Ռուսիոյ ծրագրիներուն դէմ որոնք կը վերաբերին Չինաստանի հետ Մանչուրի խնդիրը կարգադրե- լուն : Ամէն մէկ պետութիւն բո- յոքած է առանձնապէս . ի միջի այլոց նոյն թերթը կըսէ թէ Ռուս- Չինական բանակցութիւններէ մէջտեղ հանուած են չինացիներու կողմէն , բայց ոչ գերման ներկայացուցիչներու :

— Գերմանական թերթերը կը հաղորդեն թէ՛ Գերմանիա Չի- նաստանէ 270 միլիօն մարք տու- գանք պիտի պահանջէ , եթէ գեր- ման զօրքերը հոն մինչեւ տար- ուայ վերջը մնան :

Ռ Ո Ւ Ս Ի Ս

Լուսաւորութեան նախարարը սպաննելու փորձը մեծ յուզում յառաջ բերած է Բեթերսպուրկի մէջ . մանաւանդ որ քանի մը օր առաջ , ուսանող մը անձնասպան

եղած էր , որովհետեւ իրեն վի- ճակ ինկած էր բարձրաստիճան անձ մը սպաննել :

Կըսուի թէ ուրիշ նախարար մըն ալ սպաննելու ծրագիր կայ եղեր : Ոստիկանութիւնը դաւա- զրութեան հետքերը գտած է , կենթադրուի թէ ուսանող-օչնչա- կաններու ընկերութիւն մը գոյու- թիւն ունի : Կիէվի համալսարանի խոսովութիւնները կը յարունա- ուին : Ամէն համալսարաններու մէջ ձերբակալութիւններ տեղի կունենան : Կիէվի մէջ մշտական պատերազմական վիճակ հաստատ- ուած է : Այս տարի Բեթերս- պուրկի մէջ ուսանողական տոնը կատարուած չէ :

Թ Ր Ա Ն Ս Վ Ա Լ

Ժէնէրալ Տուէտ և Շթայն , 1500 պօքսէրով միասին Օրանո գետը անցած են , բայց երթա- կուելով Քարի հրաձանձիգներու ռմբակոծումին , մեծ վնաս կրե- ր են : Պօքսէրներ անօթութեան շատ նեղուեր են :

— Կըսուի թէ Բրիթանիոյ և Բրիթանիայի մէջ գտնուած տարա- ծութեան վրայ այլեւս պօքս մնա- ցած չէ :

— Կը հաղորդեն թէ շատ մը անգլիացի զօրքեր Տուէտը կը հե- տապրեն :

Ա Ն Գ Լ Ի Ս

— Ըստ Թայմզի Անգլիա մին- չեւ յունվար 31 Հարաւային Ար- րիկէ ոկած է 282000 զինուոր . պատերազմի դաշտին մէջ այժմ կը գտուին 205000 . մինչեւ Մարտ 5 դեռ պիտի զրկուին 10,000 ոգի 1200 ձի : Մինչեւ յունվար սպաննուած են 3680 հոգի վիրաւորուած 16156 , վէր- քէ և հիւանդութեանէ մեռած են 9308 հոգի , իսկ իբր անպէտք- ներ Անգլիա դարձած են 40798 հոգի . արուայ վերջին հարա- ւային փրկիչի հիւանդանոց- ներու մէջ կը գտնուին եղեր 14,131 հոգի :

Պ Ի Ն Ա Ս Տ Ա Ն

Աթէնք թերթերը կը կար- ծեն որ Կէտէի մուսաւտանի հետ միացումը Աթայն ժամանակի խնդիր է Ռուսի կրետացիներու խորհրդ . Լուսան պաղարին կերպով լեռաբերիլ պետու- թեանց երժումին , որ բրի- իշխան ժեթթին առաջարկին :

Գ Ր Մ Ա Ն Ի Ս

Ըստ «Վէէր Թայմս»ի Գեր- մանիոյ կալեր կառքով անցած միջոցին եկաթի կտոր մը նե- տեր են կռքի մէջ . Կայսրը վիրաւորուած է ալ այտէն աչ- քին տակը Վէրքը ծանր չէ : միայն կայտան հասած միջոցին արիւնոտ արը գրաւած է հասա- րակական ուղղութիւնը :

Երկաթի նետողը գործառ- մըն է , Վէրքնտ , որ պատճառ- չի բացատրել : Ոստիկանութիւնը ուրիշ բան մը գտած չէ :

ՕՏԳՈՐՆԻԿ :

Д-ръ М.Ж.ЖЕДИЧЪ ВАРТАНЪ

Печ. «Взаимность» — Варна.